

Kultur

USA:s stöd till Ukraina kan försvagas snabbt

Trots Rysslands fruktansvärda brott krävs nya diplomatiska ansträngningar

Av:

kultur@aftonbladet.se

PUBLICERAD: 27 MARS

UPPDATERAD: 27 MARS

Kulturartikel

En av de många tragedierna med Rysslands folkrättsvidriga invasion av Ukraina är att vi aldrig kommer att få veta huruvida det förfärliga kriget faktiskt hade kunnat undvikas eftersom diplomati som instrument för att undvika kriget aldrig prövades fullt ut.

Nu avfärdas diplomatiska lösningar återigen trots att konsekvenserna av ett utdraget krig kan bli oöverblickbara och utsikterna att segra på slagfältet tyvärr är ytterst begränsade. De som betalar priset är inte de som sitter bakom sina skärmar och kräver mer vapen, utan det ukrainska folket.

Det är en vedertagen princip att våra statsledningar ska uttömma varje möjlighet till diplomatiska lösningar för att undvika krig. Oavsett vilka krigsbrott som begås arbetar det internationella samfundet enträget för eldupphör och för att få fredsavtal på plats mellan stridande parter. Det vedervärdiga kriget i Jemen, där en lång rad krigsbrott begåtts, närmare 400 000 människor har dött och miljoner lider svår nöd, är bara ett exempel i närtid där ett vapenstillestånd förhandlats fram.

Frågor om Ukrainas neutralitet och Natomedlemskap ingick inte i några försök till förhandlingar när det stod klart att Ryssland rustade upp längs Ukrainas gräns. Utrikesminister **Anthony Blinkens** säkerhetspolitiska rådgivare bekräftade i en intervju redan i april 2022 att varken ukrainsk neutralitet eller ett icke-Natomedlemskap fanns på bordet i de diplomatiska kontakter [som föregick invasionen](#) av Ukraina mellan [USA](#) och Ryssland.

Ukraina har, med västs viktiga hjälp, kämpat med stor beslutsamhet och mod – men det har skett till priset av över 130 000 militära offer och mer än 7 000 döda civila

I stället upprepade både **Jens Stoltenberg** och **Joe Biden** under vintern 2021/22 budskapet att **Vladimir Putins** krav på Ukrainas neutralitet inte kunde förhandlas,

trots vetskapen om hur man i Moskva skulle uppfatta militära närmanden från väst i Ukraina. Blinken hävdade att [Natos](#) dörr stod öppen, trots att Putin underströk att Ryssland inte skulle dra tillbaka några trupper om man inte fick uttalade garantier om att Nato inte skulle expandera längre österut.

Om Putin hade motsatt sig överenskommelser om neutralitet och *ändå* invaderat hade det stärkt USA och dess allierades position – inte minst i omvärlden som nu känner tveksamhet över Natos mål.

Det brutala brottet mot internationell rätt som Putins invasion av Ukraina innebär genererade helt riktigt en kraftfull reaktion och hjälp till Ukraina. Men när Putin inlett sin invasion övergavs de redan tafatta diplomatiska ansträngningarna i princip omedelbart.

Putin bär hela ansvaret för kriget, men vägvalet att inte pröva alla diplomatiska möjligheter för att förhindra kriget kan ifrågasättas. Att nu, mer än ett år in i detta förfärande krig, än en gång välja bort att försöka hitta en diplomatisk väg framåt, riskerar att bli än mer kostsamt.

Ett år in på Rysslands olagliga invasion så har merparten av Putins strategiska mål misslyckats. Ukraina har, med västs viktiga hjälp, kämpat med stor beslutsamhet och mod – [men det har skett till priset av](#) över 130 000 militära offer och mer än 7 000 döda civila. Samtidigt har över 13 miljoner ukrainare fördrivits på flykt. Och det är alltså priset under ett år som anses vara en framgång för Ukraina.

När vi nu gått in i ett andra år av krig måste vi fråga oss vad konsekvensen kommer bli om vi än en gång väljer bort diplomati med en förhoppning om att nå en total seger för Ukraina på slagfältet. Ett inte osannolikt scenario, enligt militära bedömningar, är att ett långt utdraget krig väntar som kommer pågå i många år. Med detta följer en ökad risk för att Ukrainas "krigslycka" vänder och Ryssland får övertaget. Något som även skulle innebära att Ukrainas förhandlingsposition försvagas. Att INTE diskutera möjligheterna till en snar förhandlingslösning och ett avslut av kriget vore ett avsteg från sedan länge etablerade moraliska och politiska principer – och är mer cyniskt och kallhamrat än det som företrädare för diplomati anklagas för.

I synnerhet kan det sägas vara viktigt att inte låta ukrainarna tro att det militära biståndet är ändlöst eftersom sannolikheten för att republikanerna i [Washington](#) på sikt drar tillbaka USA:s ovillkorliga stöd är påtagligt. Detta kan ske redan i år – men helt säkert kommer förändringar om **Donald Trump** eller någon annan republikan vinner valet nästa höst. En seger som dessutom ökat i sannolikhet inte minst till följd av att många amerikaner ifrågasätter mångmiljardstödet till Ukraina när deras eget land [lider stora brister](#) inom flera samhällssektorer.

Våra samtal med högt uppsatta beslutsfattare i Bidenadministrationen tyder på att risken för kärnvapeneskalering är mycket verklig och har stått i centrum för hemliga diskussioner mellan USA och Ryssland

En total seger för Ukraina vore självfallet moraliskt tillfredsställande – men det är tyvärr en verklighetsfrånvärd målsättning och förhoppning. Ett land med 140 miljoner invånare och 6 000 kärnvapen kan inte besegras snabbt eller med hjälp av ekonomiska sanktioner och en förstärkt ukrainsk militär. Om målet är att "besegra" Ryssland kommer det på sikt bli oundvikligt med ett mer direkt amerikanskt militärt engagemang – det vill säga direkt krig mellan NATO och Ryssland. Ett scenario vars konsekvenser är oöverblickbara.

Det här finns det ökad medvetenhet om i Washington vilket har föranlett ett skifte i retoriken som få i Sverige verkar uppmärksamma men som bör föranleda ett förändrat förhållningssätt till hur vi diskuterar den här frågan.

Redan sommaren 2022 började Biden-administrationen visa tecken på oro för konsekvenserna av ett långvarigt krig. I dag, bakom kulisserna och den officiella hållningen, finns det en betydande nervositet bland säkerhetsexperter. Våra samtal med högt uppsatta beslutsfattare i Bidenadministrationen tyder på att risken för kärnvapeneskalering är mycket verklig och har stått i centrum för hemliga diskussioner mellan USA och Ryssland. I Pentagon finns också en uttalad oro för att fokuseringen på Ryssland kan leda till att USA tar på sig ett alltför omfattande uppdrag som riskerar försvaga USA om spänningarna med Peking fortsätter att öka.

Som en högt uppsatt tjänsteman berättade för oss så har "seniora ledare i Vita Huset tillbringat nästan all sin tid åt Ukraina, vilket har gjort att de inte kunnat ägna tillräckligt mycket tid åt Kina, och det oroar många". Dessutom uppfattas det bli allt svårare att föreställa sig ett fredligt och stabilt Europa där Ukraina är säkert och Ryssland inte längre ett hot om kriget drar ut på tiden.

Trots det begränsade politiska utrymme som Biden har skapat för sig själv vad gäller möjligheten att rikta om politiken mot diplomati, finns det gott om tecken på att Vita huset försöker ta sig ur kriget. Källor i Pentagon har redan vid ett flertal tillfällen läckt till amerikanska medier att Ukraina, i motsats till de officiella budskapen från övriga västländer, sannolikt inte kommer att nå en total seger på slagfältet. [Inte ens återtagande](#) av allt ryskockuperat territorium [uppfattas sannolikt](#).

Ordföranden för Bidens stabschefer, general **Mark Milley**, har också offentligt uppmanat Ryssland och Ukraina att "ta tillfället i akt" och förhandla fram ett slut på kriget. Hans motivering har gällt det enorma och onödiga mänskliga lidande som kommer att uppstå [om de inte gör det](#). Medan Biden-tjänstemän visserligen har förklarat att Milleys kommentarer inte återspeglar presidentens politik, har högre tjänstemän inom administrationen berättat för oss att Milley står fast vid sina kommentarer och att det återspeglar tankesättet i stora delar av Pentagon.

Biden inser att han inte kan ge några signaler av det här slaget officiellt, av rädsla för att det ska stärka Ryssland och Moskvas hållning. Tills Biden får övertygande tecken på att Putin menar allvar med förhandlingar, kommer han att fortsätta på den nuvarande vägen: beväpna Ukraina med allt kraftfullare vapen, hantera riskerna för eskalering och hoppas att kostnaderna för Ryssland ska övertyga den ryske presidenten om att ändra sig.

Men detta ser ut att vara också Putins strategi. Eftersom han inte ser några tecken på att västvärlden är beredd att förhandla (det officiella språket från Washington och de europeiska huvudstäderna lyder att "Ryssland måste besegras", Krim måste befrias, samtidigt som motståndet mot att skicka offensiva vapen till Ukraina sakta avtar), tolkar han det sannolikt som att västvärlden "inte menar allvar med samtal" och väljer att fortsätta sin egen kompromisslösa och expansiva retorik.

Resultatet är att kriget allt mer börjar likna skyttegravskriget under första världskriget, där tusentals människor offrades varje vecka för en fullständigt meningslös "seger" som gick ut på att flytta slaglinjerna några meter i endera riktningen.

Med tanke på den död och förstörelse som Ukraina har utsatts för under de senaste 12 månaderna av Putins invasionsstyrkor kommer det att finnas allt mindre kvar av Ukraina om kriget tillåts fortsätta i årtal. Liksom det riskerar att leda till en lång rad andra omfattande kriser i Europa och omvärlden. Vi har därför en moralisk skyldighet mot oss själva – och mot Ukrainas folk – att uttömma alla diplomatiska möjligheter och få slut på det förfärliga kriget.

Det är inte att överge Ukraina – det är att försöka rädda Ukraina från ett än mer förfärande öde och det behöver kunna diskuteras.

Trita Parsi är statsvetare och vice ordförande vid tankesmedjan Quincy Institute i Washington DC.

Frida Stranne är forskare med inriktning på amerikansk utrikes- och säkerhetspolitik.

Tillsammans är de aktuella med boken "Illusionen om den amerikanska freden" (Ordfront) som utkommer i april.